

Først og fremmest så er denne tekst et udkast og en betaversion af, hvordan en specialebeskrivelse for Pædagogisk Udviklende Funktion ville kunne se ud.

Arbejdsgruppen har været inspireret af specialernes opbygning set fra lægelig videreuddannelsesperspektivet, hvor et speciale har en specialebeskrivelse, en målbeskrivelse, et uddannelsesprogram og en individuel uddannelsesplan.

Beskrivelse af Medicinsk pædagogik i Pædagogisk Udviklende Funktion

Medicinsk pædagogik i den lægelige videreuddannelse er et sundhedsfagligt, praktisk og akademisk felt, der beskæftiger sig med områder som læring, undervisning, vejledning, supervision, kompetenceudvikling og uddannelsesledelse i det danske sundhedsvæsen. Området bygger også på pædagogiske, psykologiske, sociologiske og organisatoriske teorier, hvor det integrerer forskning, praksis og strategisk udvikling for at fremme et lærende, innovativt og bæredygtigt sundhedsvæsen gennem lægelig videreuddannelse.

Det medicinske pædagogiske felt favner hele den pædagogiske værdikæde: fra undersøgelse, dataindsamling, planlægning og gennemførelse af undervisning til vurdering, curriculumudvikling, innovation og pædagogisk forskning. Det omfatter både kliniske og akademiske læringsmiljøer, samt samarbejder på tværs af sektorer, professioner og organisatoriske niveauer.

Formålet med feltet i medicinsk pædagogik er at sikre, at lægelig videreuddannelse og efteruddannelse varetages med høj faglighed og pædagogisk kvalitet. Gennem systematisk udvikling og formidling af viden, metoder og strategier bidrager lektorerne i Pædagogisk Udviklende Funktion til, at uddannelsesgivere og uddannelseslæger kontinuerligt udvikler kompetencer, samarbejdsevner og refleksiv praksis.

Medicinsk pædagogik er med til at forme en kultur præget af læring, feedback, faglig nysgerrighed og kvalitetsforbedring – og spiller dermed en central rolle i både patientnær uddannelse og organisatorisk udvikling.

Lektorer i Pædagogisk Udviklende Funktion

En lektor i medicinsk pædagogik er en strategisk og visionær fagperson med dyb indsigt i læring, undervisning og udvikling i det sundhedsfaglige felt. Vedkommende kombinerer solid teoretisk viden med praktisk erfaring og arbejder med komplekse pædagogiske problemstillinger på både individ-, team- og systemniveau.

Lektoren er optaget af at skabe læringsmiljøer, der understøtter professionel udvikling, kritisk refleksion og faglig progression. Med stærke kommunikative evner og en intuitiv forståelse for relationer bidrager lektoren til både undervisning, vejledning, supervision og feedback – og fremmer samarbejde, psykologisk tryghed og innovation i praksis.

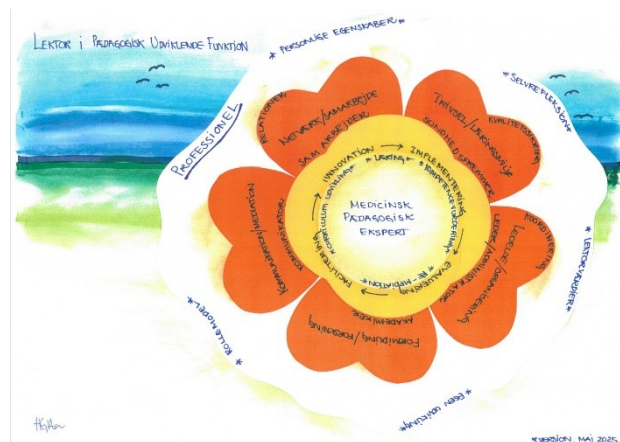
Kerneopgaver

Det medicinsk pædagogiske områdes kerneopgaver skal balancere fornuftigt imellem tre områder, som er:

- Uddannelse og kompetenceudvikling
- Patientbehandling og drift
- Forskning, fremtid og forandring

Lektorer ansat i Pædagogisk Udviklende Funktion skal bidrage til excellent uddannelse til patienternes bedste i forhold til høj faglighed, kvalitet og sikkerhed.

Nærmeste interessenter og målgruppe for lektorer, deres virke og kerneopgaver er uddannelseslæger og uddannelsesgivere (så som uddannelsesansvarlige overlæger, hovedvejledere og daglige vejledere.



Lektorernes kerneområder kan beskrives med afsæt i syv centrale dimensioner. Hver dimension afspejler et vigtigt aspekt af medicinsk pædagogisk praksis og dækker de roller og ansvar, som professionelle med særlig pædagogisk funktion varetager i det kliniske læringsmiljø. Kompetenceprofilens syv centrale dimensioner for en lektor i Pædagogisk Udviklende Funktion er udviklet med udgangspunkt i Dreyfus og Dreyfus' kompetenceniveaumodel fra Novice til Ekspert. I det efterfølgende fremstilles kompetencerne i en sammenhængende, prosabaseret beskrivelse uden niveauopdeling. Beskrivelserne her er et sammenkog af kompetencerne ud fra niveauerne Kyndig og Ekspert, hvilket betyder, at det er en fremstilling af den ypperste progression. Den enkelte lektor vil selv som erfaren være alt fra novice til ekspert i forhold til kompetencerne i de syv centrale dimensioner.

Medicinsk pædagogisk ekspert

- **Lærings- og undervisningsprincipper**

Tilpasser pædagogiske metoder strategisk efter målgruppe og kontekst. Vejleder kolleger og udvikler undervisningsstrategier på institutions- og nationalt niveau. Arbejder innovativt med undervisningsformer og bidrager til udvikling af fremtidige pædagogiske standarder.

- **Læringsbehov**

Analyserer læringsbehov hos både læger og vejledere og omsætter viden til strategisk udvikling af undervisning og programmer. Leder nationale vurderinger og integrerer læringsbehov i politiske og pædagogiske beslutninger.

- **Læringsmål**

Formulerer og justerer læringsmål i komplekse læringsmiljøer. Vejleder i taksonomisk tænkning og tilpasser mål til forskellige kontekster. Bidrager til national udvikling og strategi for læringsmål og deres anvendelse.

- **Lærings- og undervisningsmetoder og ressourcer**

Anvender og udvikler avancerede læringsmetoder på tværs af organisationer. Vejleder i metodevalg og ressourceanvendelse og skaber evidensbaserede og motiverende læringsmiljøer. Udvikler strategier og bidrager til kvalitetsudvikling og innovation.

- **Curriculumudvikling**
Forstår sammenhængen mellem mål, metode og vurdering. Planlægger og evaluerer undervisning med afsæt i curriculumtænkning. Udvikler og implementerer nye læringsstrukturer og nationale strategier for curriculumdesign.
- **Vurdering af enkeltpersoners kompetencer**
Udvikler og kvalitetssikrer vurderingsredskaber og -strategier. Implementerer vurderingspraksis med fokus på validitet og fairness. Vejleder kolleger og bidrager til udvikling, policy og forskning i vurdering på organisatorisk og nationalt niveau.
- **Evaluering af læringsindsatser**
Gennemfører og anvender systematiske evalueringer til forbedring af læringsmiljøer. Udvikler og implementerer evalueringsmodeller og kvalitetssikringsstrategier på organisatorisk og nationalt niveau. Fremmer forskningsbaseret praksis i evaluering.
- **Videreuddannelsens rammer og regler**
Har dybt kendskab til de juridiske og organisatoriske rammer for lægelig videreuddannelse. Rådgiver om og agerer på baggrund af gældende bekendtgørelser og vejledninger. Varetager opgaver og koordinerer uddannelse på både lokalt og nationalt niveau.

Facilitering, innovation, implementering og evaluering

- **Forståelse og tilgang til innovation**
Ser innovation som en strategisk og kreativ proces i komplekse sammenhænge. Skaber overblik, udfordrer vanetænkning og inspirerer andre gennem nytænkning og professionel rådgivning.
- **Idéudvikling og eksperimentering**
Leder innovationsprocesser og tilpasser metoder fleksibelt. Skaber løsninger med høj gennemslagskraft og vejleder på organisations- og systemniveau.
- **Samarbejde og facilitering af innovation**
Faciliterer fælles innovationsindsatser med fokus på psykologisk tryghed og samskabelse. Leder processer på tværs af fag, sektorer og niveauer.
- **Universiteternes innovationskompetence**
Ser systemiske sammenhænge og handler helhedsorienteret for at fremme bæredygtighed og mindske ulighed. Rådgiver, vejleder og udvikler strategiske løsninger, der skaber forandring i sundhedsvæsenet.

Ledelse, organisation og koordinering

- **Uddannelsesadministration**
Varetager formelle opgaver omkring lægelig videreuddannelse på regionsniveau. Har overblik over lovgivning, dokumentation og tilrettelæggelse af uddannelsesforløb og ophold. Udarbejder strategier og handleplaner og bidrager til udvikling af uddannelse på organisatorisk og nationalt niveau.
- **Uddannelsesledelse**
Kvalitetssikrer uddannelsesmiljøet i sparring sammen med de uddannelsesansvarlige overlæger. Lede udviklingsprocesser og implementere nye tiltag på både afdelings-, regionalt og nationalt niveau. Har blik for organisatoriske og kontekstuelle forhold, der påvirker uddannelse.

- **Faculty development (FD)**

Koordinerer og evaluerer kompetenceudvikling for undervisere og vejledere. Rådgiver om undervisningskompetencer og fremmer læringskultur. Udvikler strategier og underviser i medicinsk pædagogik. Integrerer forskning og kvalitetssikring i FD-programmer på tværs af organisationer.

- **Organisations- og procesforståelse**

Har dyb indsigt i struktur og organisering af videreuddannelse på alle niveauer. Leder og implementerer forandringer og uddannelsesinitiativer, og bidrager til strategisk udvikling i samarbejde med centrale aktører. Rådgiver og understøtter beslutningstagning med pædagogisk ekspertise.

- **Kvalitetssikring og organisatorisk udvikling**

Planlægger og implementerer udviklings- og kvalitetsforbedringsprojekter inden for uddannelse. Bruger data, strategi og evidens i beslutningsprocesser. Arbejder med forbedringsvidenskab og understøtter en stærk læringskultur.

Netværk, samarbejde og relationer

- **Individuelle samarbejder og sparring**

Vejleder kolleger i udfordrende uddannelsesforløb og understøtter fagligt samarbejde. Skaber konstruktive relationer og bidrager til udvikling af teamsamarbejde. Udøver strategisk pædagogisk ledelse i netværk på tværs af fag og organisationer.

- **Tværprofessionelt samarbejde**

Fremmer synergi og fælles læring på tværs af faggrupper og organisatoriske enheder. Leder netværk og faciliterer tværprofessionelle dialoger og samarbejdsprocesser – både lokalt, regionalt og nationalt.

- **Erfaringsformidling og videndeling**

Deler viden om lægelig videreuddannelse og pædagogisk praksis i egen organisation og bredere fora. Faciliterer refleksion og læring i faglige fællesskaber og bidrager til udvikling af læringskultur.

- **Etablering og organisering af fælles ressourcer**

Sikrer overblik og struktur i uddannelsesindsatser og koordinerer samarbejde på tværs af afdelinger og sektorer. Deltager i udvikling af fælles mål og policy-initiativer på regionalt og nationalt niveau.

Trivsel og læringsmiljø

- **Kultur, læringsmiljø og psykologisk tryghed**

Skaber og leder læringsmiljøer præget af åbenhed, tryghed og faglig dialog. Handler aktivt ved utryghed og adresserer uhensigtsmæssig adfærd. Udvikler strategier og kulturer for læring og psykologisk tryghed på organisatorisk niveau.

- **Trivsel og skam i læring**

Inddrager viden om skam i undervisning og facilitering af læringsmiljøer. Støtter kolleger i at håndtere usikkerhed og mistvivsel og udvikler organisatoriske strategier til at styrke skamkompetence og psykologisk robusthed.

- **Compassion og resiliens**

Fremmer trivsel og forebygger udbrændthed ved at integrere compassion og resiliens i pædagogisk

praksis. Deler viden om emotionelt arbejde og leder strategiske tiltag, der understøtter kollegial trivsel og bæredygtig læring.

Kommunikation og mediation

- **Kommunikation**

Anvender kommunikation fleksibelt og strategisk i komplekse sammenhænge. Understøtter læring og udvikling på individ- og teamniveau og vejleder andre i valg og brug af kommunikationsformer. Bidrager aktivt til udvikling af en professionel og reflektiv kommunikationskultur i organisationen.

- **Vejledning**

Faciliterer komplekse vejledningssamtaler og organiserer vejledningspraksis på afdelingsniveau. Har en dyb forståelse for vejledningens betydning og bidrager til udvikling af innovative vejledningsstrategier, også på nationalt niveau.

- **Feedback**

Giver nuanceret og virkningsfuld feedback, der understøtter læring og adfærdsudvikling. Leder feedbackkulturer og udvikler nye metoder til situationsspecifik, handlingsorienteret feedback. Er rollemodel i konstruktiv feedbackpraksis.

- **Supervision (psykologisk og klinisk)**

Leder komplekse supervisionsforløb med fokus på fagpersonlig og professionel udvikling. Har intuitiv forståelse for relationelle dynamikker og integrerer faglighed og refleksion i praksis. Udvikler og implementerer supervisionsstrategier på organisatorisk og nationalt niveau.

- **Supervision (kollegial)**

Faciliterer ligeværdige, kollegiale supervisionssamtaler og bidrager til opbygning af faglige netværk. Udvikler metoder og strukturer, der fremmer peer-to-peer læring som en naturlig del af praksis.

- **Mesterlære**

Leder mesterlæresituationer med gradvis ansvarsoverdragelse og målrettet feedback. Udvikler og implementerer moderne mesterlæremodeller og integrerer supervision og feedback i kliniske arbejdsgange.

- **Rådgivning**

Tilpasser rådgivning til modtagerens behov og kontekst. Formidler komplekse problemstillinger klart og handlingsorienteret og fungerer som strategisk rådgiver i faglige og organisatoriske spørgsmål.

- **Undervisning**

Leder komplekse undervisningsforløb og anvender varierede metoder med høj deltagerinddragelse. Udvikler strategiske og innovative undervisningsformer og er rollemodel og sparringspartner for andre undervisere.

- **Coaching**

Faciliterer coaching med fokus på neutralitet, målorientering og ligeværdig dialog. Udvikler og implementerer coachingstrategier som del af organisatorisk læring og kultur.

- **Interkollegiale samtaler**

Faciliterer refleksive samtaler i faglige fællesskaber og fremmer læring og udvikling. Udvikler rammer og metoder for kollegial sparring, der understøtter faglig trivsel og fælles refleksion.

- **Mentoring**
Leder målrettede mentorforløb, der understøtter professionel udvikling. Anvender asymmetri konstruktivt og udvikler mentorprogrammer og -strategier på organisatorisk og nationalt niveau.
- **Instruktion**
Gennemfører klar og målrettet instruktion til forskellige målgrupper. Udvikler nye metoder og strategier for effektiv vidensdeling og fungerer som ressourceperson i arbejdsituationer.
- **Konflikthåndtering og mediation**
Faciliterer dialog i teams med spændinger og medierer ved konflikter. Udvikler systematiske tilgange til mægling i organisatoriske sammenhænge og underviser i konflikt håndtering.
- **Skriftlig og digital kommunikation**
Formidler klart og målrettet i skrift på tværs af målgrupper og platforme. Udvikler og kvalitetssikrer strategier for både skriftlig og digital kommunikation i organisatorisk sammenhæng.

Forskning og forandring

- **Uddannelsesforskning**
Har solid forståelse for pædagogisk og didaktisk forskning og anvender teori og evidens systematisk i udvikling af uddannelsesinitiativer. Vejleder i forskningsdesign, kombinerer metodiske tilgange og bidrager til kritisk pædagogisk tænkning og metodologisk udvikling. Underviser og formidler forskningsstrategier i medicinsk pædagogik.
- **Forskningsformidling**
Formidler og forankrer pædagogisk forskning i kliniske miljøer. Gennemfører og publicerer forskningsprojekter, og bidrager til udvikling af praksis gennem nationale og internationale publikationer.
- **Forskningsbaseret udvikling og implementering**
Leder pædagogiske udviklingsprojekter med organisatorisk forankring og strategisk sigte. Vejleder kolleger og skaber faglig og kulturel impact gennem forskningsbaseret praksisudvikling.

Professionel

- **Pædagogisk etik, dømmekraft og ansvar**
Integrerer etiske overvejelser og professionsansvar i læringsmiljøer. Vejleder kolleger i pædagogisk dømmekraft og tager initiativ til refleksion over etisk praksis. Udvikler strategier for etik og diversitet i uddannelsessystemet.
- **Ansvar for egen læring, rollemodellering og professionsidentitet**
Styrker læringskultur gennem aktiv rollemodellering og refleksion. Inspirerer kolleger og bidrager til opbygning af en stærk professionsidentitet og et engageret læringsfællesskab.
- **Livslang læring**
Støtter kontinuerlig faglig udvikling for sig selv og andre. Skaber fællesskaber og strategier for læring og refleksion i organisationen.
- **Wellbeing**
Understøtter kollegers trivsel og arbejder aktivt med psykologisk tryghed. Integrerer viden om resiliens og compassion i organisatoriske læringsmiljøer og bidrager til bæredygtig uddannelseskultur.

- **Selvrefleksion**

Omsætter refleksion til konkrete forbedringer i praksis. Vejleder kolleger i refleksionsmetoder og leder udviklingen af refleksionskultur i organisationen.

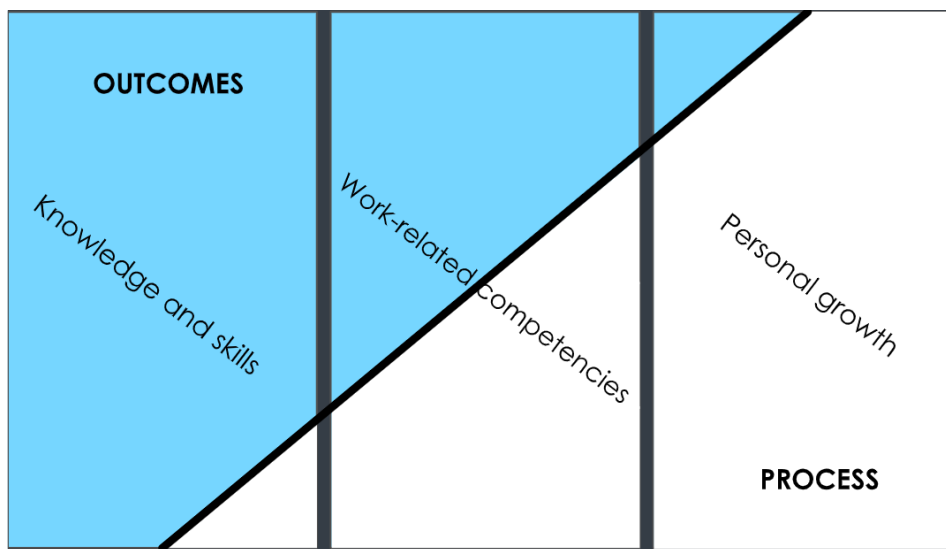
Snitflader og sektorovergange

Overgangen fra universitet til den lægelige videreuddannelse markerer en afgørende overgang i lægens professionelle udvikling. Lektorer i Pædagogisk Udviklende Funktion spiller en central rolle i at støtte uddannelseslæger og uddannelsesgivere i denne transition – ikke blot som en overlevering af viden og færdigheder, men som en pædagogisk og dannelsesmæssig bevægelse, hvor uddannelseslægen udvikler sig fagligt, professionelt og personligt.

I starten af speciallægeuddannelsen har lægerne typisk et stærkt fokus på fagligt udbytte (outcomes) – konkret viden, tekniske færdigheder og det at kunne præstere i en ny klinisk virkelighed. Som det illustreres i nedenstående figur (Teunissen, Pim (2018, Billund) dominerer "Viden og evner" denne første fase.

Efterhånden som lægerne bliver mere fortrolige med det kliniske arbejde, skifter fokus gradvist mod arbejdsrelaterede kompetencer: evnen til at samarbejde, prioritere, kommunikere og tage ansvar i komplekse sammenhænge.

Mod slutningen af speciallægeuddannelsen – og ofte først senere i karrieren – opstår et øget fokus på personlig udvikling og de processer, der understøtter selvrefleksion, integritet og ledelse. Det kan være her, læger begynder at tage et bredere samfundsperspektiv på deres rolle, som rækker ud over individet og ind i organisatoriske og samfundsmæssige kontekster.



Lektorerne arbejder med denne udvikling som en form for **professionel dannelsesrejse**, hvor uddannelseslægen bevæger sig fra at fokusere på sig selv og sin faglighed – til at kunne bidrage til fællesskab, samarbejde, kvalitet og innovation i sundhedsvæsenet. Denne forståelse guider lektorenes arbejde på tværs af sektorer og niveauer – i støtte til både individ og samfund.

Samarbejdet mellem Pædagogisk Udviklende Funktion og Sekretariaterne for Lægelig Videreuddannelse

Lektorer i Pædagogisk Udviklende Funktion spiller en central rolle i at understøtte både uddannelseslæger og vejledere i at navigere i de mange formelle og organisatoriske rammer for den lægelige videreuddannelse. Og dette i tæt samarbejde med medarbejderne i Sekretariaterne for lægelig videreuddannelse. Lektorerne har et solidt overblik over strukturen i videreuddannelsen – herunder målbeskrivelser, uddannelsesprogrammer og individuelle uddannelsesplaner.

Med indgående kendskab til de formelle aktører og strukturer – herunder uddannelsesansvarlige overlæger, uddannelseskoordinerende overlæger, vejledere samt de centrale aktører som fx Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed – fungerer lektorerne som brobyggere mellem klinik, forvaltning og det politiske niveau. De rådgiver i forhold til håndtering af ændringer med administrative eller ansættelsesretslige konsekvenser.

Lektorer kender regler, bekendtgørelser og vejledninger, de kan anvende og formidle disse i konkrete situationer. De bidrager til strategisk planlægning af uddannelsesforløb og understøtter udviklingen af lægers faglige profiler i forhold til relevante specialer.

På organisatorisk niveau deltager lektorer i regionale og nationale råd og fora for lægelig videreuddannelse og holder sig løbende opdateret på ændringer i rammer og lovgivning, som de formidler videre til kolleger og samarbejdspartnere.

Sammenfattende er lektorerne ikke blot eksperter i medicinsk pædagogik, men også i struktur, administration og samarbejde i det komplekse landskab, der udgør den lægelige videreuddannelse. De sikrer sammenhæng mellem individets læringsvej og systemets krav – og understøtter kvalitet, transparens og progression i lægers faglige udvikling.

Fremtid og teknologisk udvikling

Faglighed i fremtiden

Den teknologiske udvikling – herunder kunstig intelligens (AI), automatisering og digital beslutningsstøtte – udfordrer traditionelle læringsstrategier og kompetencevurderingsformer. Lektorer følger med i, hvordan fx AI-værktøjer ændrer de kliniske arbejdsgange og dermed kravene til læring og supervision. De undersøger, hvordan læring i klinikken kan tilpasses, så læger lærer at samarbejde med, vurdere og udfordre teknologiske systemer – og ikke blot anvende dem ukritisk.

Samtidig opstår der behov for nye former for vurdering, hvor refleksion, dømmekraft og etisk ansvarlighed får større vægt i takt med, at teknologien overtager visse analyse- og beslutningsprocesser. Lektorer arbejder aktivt med at udvikle og implementere vurderingsstrategier, der fanger denne kompleksitet – ofte på tværs af faggrænser og professionsniveauer.

Det faglige indhold i uddannelsen påvirkes også af globale trends som demografiske forskydninger, nye sygdomsmønstre og ændringer i behandlingsområder. Lektorer bidrager her til at sikre, at

curriculum og kompetenceprofiler afspejler udviklingen – fx stigende multisygdom, aldrende befolkning eller nye infektionssygdomme – og at lægernes dannelse rummer forståelse for sundhed som både biologisk, socialt og politisk fænomen.

Trends, krav og forventninger i fremtiden

Dannelse i lægelig uddannelse handler i stigende grad om mere end faglig kunnen. Lektorer er med til at forme en ny lægerolle, hvor bæredygtighed, klimaansvar, social retfærdighed og innovation er en integreret del af den professionelle identitet. Der stilles nye krav til, hvordan læger forstår deres virke – ikke kun i relation til patienten, men til samfundet og planeten.

Lektorer arbejder derfor med at åbne refleksionsrum og læringsrum, hvor uddannelseslæger kan forholde sig til den omverden, de er en del af – og hvor der er plads til tvivl, nysgerrighed og fornyelse. Dette kræver, at de selv holder sig opdateret og engageret i samfundsdebatten og i forskningen i lægeprofessionens udvikling.

Endelig er lektorer med til at styrke lægers evne til at agere i en virkelighed, der forandrer sig hurtigt. De bidrager til, at læringsmiljøer understøtter fleksibilitet, kritisk tænkning og omstillingsparathed – ikke som krav, men som en del af den professionelle robusthed og dømmekraft, som fremtidens læger har brug for.